

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Ирина Тодорова Тодорова. ТУ-Варна

за дисертационен труд на тема „**Прилагане политиките на Европейския съюз за ранно детско образование и грижа в България**“ с автор Иванка Николова Шалапатова, за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление

3.4. Социални дейности

по докторска програма „Организация и управление на социалните дейности“

Актуалност на проблема

Дисертационният труд е посветен на един изключително значим социален проблем, проблем, който десетилетия наред съхранява своята актуалност в търсене на начини за усъвършенстване на грижите за семействата. Той отразява съвременния отговор на това търсене, залегнал в настоящите Европейските политики, подчертава необходимостта системата от публични услуги за образование и грижи в ранна детска възраст в България да се присъедини към тези политики и да синхронизира с тях усилията си в борбата с бедността и социалното изключване, дискриминацията, институционализацията на деца и да гарантира в по-висока степен правото на децата да живеят в сигурна семейна среда.

Характеристики на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем от 206 страници. Структуриран е в увод, три глави, изводи и препоръки, библиография и приложения. Резултатите са онагледени с 62 фигури и 3 таблици. Библиографията включва 199 литературни източника, от които 68 на кирилица и 131 на латиница.

Литературният обзор описва същността и социалните измерения на политиките на ЕС в областта на образованието и грижата в ранна детска възраст: целите и качеството на политиките, структурните и организационни параметри в областта на образованието и грижата в ранна детска възраст за деца до 3-годишна възраст; акцентира върху промените на политиките и услугите на европейско ниво, насочени към родителите, извежда участието на родителите като базов компонент за осигуряване на качество в предлаганите форми на образование и грижа за до 3-годишна възраст. Литературният обзор умело демонстрира необходимостта от провеждане на емпирично изследване за установяване на ролята на родителите и детската ясла в прилагане политиките на Европейския съюз за образование и грижа в България.

Методологията на научното изследване

Целта на емпиричното изследване е да установи ролята на родителите и детската ясла в прилагане политиките на Европейския съюз за образование и грижа в България.

Задачите на изследването са ясно и точно формулирани.

Поставени са две *хипотези*, потвърдени в хода на емпиричното изследване.

Предмет на проучването е: участието на родителите в организирането и предоставянето на грижа и образование за деца на възраст до 3 години, които посещават самостоятелни детски ясли и яслени групи към детски градини в две общини в страната.

Обект на проучването са професионалистите от самостоятелни детски ясли и яслени групи в детски градини в две общини в България, както и родителите на децата, които посещават тези обществени заведения.

Методи на изследването

За целите и задачите на изследването са използвани качествени методи - полуструктурирано интервю, фокус групи, документален анализ и количествен метод - анкета. приложени при спазване на правилата за провеждане на емпирични изследвания.

Изследвани лица

В изследването са участвали 10 международни експерти, 4 национални експерти, 47 професионалисти от детски ясли, детски градини с яслена група от гр. София и община Тунджа и 149 родители на деца до 3-годишна възраст.

За обработка на данните от емпиричното изследване са използвани статистически методи и контент-анализ.

Коректно е описан целият инструментариум, използван в изследването, както и всички етапи от организацията провеждането на му.

Резултатите и анализът на резултатите от изследването са описани в трета глава на дисертационния труд. Част от тях са онагледени с 62 фигури и 3 таблици. Езикът и стилът на изложението са ясен и точен. Изводите от изследването са добре аргументирани.

В дисертационния труд са представени 7 приложения: Анкетна карта за родители на деца до 3-годишна възраст, които посещават детска ясла. Анкетна карта за професионалистите в детска ясла. Полуструктурирано интервю с международни експерти в сферата на образованието и грижата за деца в ранна възраст. Полуструктурирано интервю с национални експерти в сферата на образованието и грижата за деца в ранна възраст. Ръководство за провеждане на фокус група с професионалисти от детски ясли и детски градини, две информирани съгласия за участие в изследването.

Дисертационният труд е представен във вид и обем, съответстващи на специфичните изисквания на катедрата, и съдържа: заглавна страница, съдържание, увод, изложение, заключение, резюме на получените резултати, библиография.

Приноси на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката.

- Реализирано е първото по рода си детайлно и систематизирано проучване на политиките на Европейския съюз за образование и грижа в детска възраст и тяхното прилагане в България.
- Очертана е водещата роля на партньорството с родители за цялостното развитие на децата в ранна възраст и гарантиране на техните права.
- Очертана е необходимостта и насоките за въвеждане на регламенти, свързани с участието и партньорството с родителите в работата на заведенията за деца в яслена възраст.
- Разработена е концептуална рамка на факторите, които влияят върху участието на родителите в образованието и грижа в детска възраст, която е приложена в дисертационен труд.
- Изведени са фактори, които влияят върху степента и качеството на родителското участие в обществените форми за образование и грижа в детска възраст.
- Формулирани са препоръки и насоки за изработване и приемане на национална рамка за качество в образование и грижа в детска възраст в синхрон с Европейската

рамка за качество на образование и грижа в детска възраст и възможности за нейното въвеждане, мониториране и развитие.

- Аргументирана е необходимост от продължаващо обучение на специалистите в областта на образование и грижа в детска възраст. Напълно приемам формулираните приноси.

Публикации по темата на дисертационния труд

Докторантът е автор на три научни публикации по темата на дисертацията. Една от статиите е публикувана в научно списание, две статии са приети за печат. Докторантът е приложил пълният текст на тези статии, както и служебна бележка от съставителя и отговорния редактор на научното списание, че те са приети за печат.

Докторантът е участвал в 7 научни форума, на които в съавторство е представил доклади по темата на дисертационния труд.

Бележки и препоръки

Дисертационният труд е самостоятелно и завършено научно изследване по актуален и въпрос със съществено значение. Считаю, че той демонстрира способностите на докторанта да идентифицира значими социални проблеми, теоретично и емпирично да измерва тяхното актуално състояние, както и да извежда значими препоръки за усъвършенстване на практиката. Препоръчвам на докторантката да разшири своята публикационна дейност.

Заклучение:

Дисертационният труд на тема „*Прилагане политиките на Европейския съюз за ранно детско образование и грижа в България*“ е представен във вид и обем, отговарящ на специфичните изисквания. Той съдържа научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и показват, че кандидатът **Иванка Николова Шалапатова** притежава задълбочени теоретични знания по специалността и способности да планира и провежда за самостоятелни научни изследвания. Изводите от изследването, демонстрират способността на кандидата да интерпретира резултатите от емпирични изследвания и да извежда от тях значими препоръки към практиката. Това ми дава основание, да дам своята положителна оценка за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в направление 3.4. Социални дейности на **Иванка Николова Шалапатова**.

20.07.2020г.

Изготвил становището:.....

/Доц. д-р Ирина Тодорова Тодорова/